

قتل های

محفلی کرمان

دکتر نعمت احمدی و غلامعلی زیباخی

وکلای دادگستری

۵ نفر به صورت اشتراکی و دسته جمعی افراز می نمایند. با توجه به حساسیت موضوع قاضی امیری تبار از ریاست محترم دادگستری کرمان آقای حیدری کمک خواسته و ریاست دادگستری کرمان گزارش ۵ قتل را به سیلیه ۶ نفر از اعضای پایگاه بسیج مولا به ریاست محترم قوهی قضاییه آیت الله شاهروانی منعکس و ریاست قوه کتبی اعلام می کنند:

... با قاطعیت پیگری فرمائید - جهت بررسی نقش و مداخله سایر اشخاص احتمالی در ارتکاب جنایت و کشف نفس الامر قضیه و این که متهمین خودسرانه و راساً مرتكب قتل گردیده یا این که فرد یا افرادی به عنوان أمر در قضیه مدخلیتی داشته اند یا خیر.... با توجه به موقعیت و اعتبار اجتماعی خانوادگی قاتلین، دادگستری کرمان مواجه با پرونده های حساسی بود که باید به دور از شایبه دخالت دقیقاً به موضوع رسیدگی کند و خوشبختانه چنین شد و هر ۶ نفر از اعضای گروه یا این اعتقاد که دادگستری با افراد خاطی درست برخورد نمی کند و از دادگستری نامید شده اند، راساً مباردت به دستگیری و بازجویی افراد نموده و سپس با قرآن و تسبیح استخاره می کردند و اگر عدد ۶ می آمد، فرد بازداشت شده باید کشته می شد.

این باور را در پی گوش دادن به سخنرانی یکی از علمای حوزه های علمیه ی قم در مسجد امام حسن مجتبی در تاسوعای سال ۸۰ که فرموده بود - وظیفه ای افراد امر به معروف و نهی از منکر است، اگر طرف نهیزیفت در نوبت دوم باید او را به مقامات قضایی معرفی کرد و متعاقباً اگر این فرد به اعمال سابق خود ادامه داده، امر به معروف حق دارد او را بکشد. یکی از متهمین که در واقع مغز متفکر آنان می باشد، درباره هی نحوه استخاره می گوید: بعد من هم استخاره گرفتم دیدم عدد ۶ آمد، یعنی تعجیل در انجام عمل، پس من هم فکر می کردم در هر کاری باید استخاره کرد، وقتی دیدم خوب آمد، قبول کردم که با آن ها همکاری داشته باشم. (ص ۱۳ رای شعبه هی نهم)

تا این زمان عنوان مهدورالدم، واژه بی که متهمین بعد از شنیدن آن از زبان وکلای خود «مدهور» الدم - می گفتند وارد پرونده نشده است، نخستین بار آقای محمد عارفی، وکیل دو نفر از متهمین به شرح لایحه مظبوط در صفحه هی ۶۰ پرونده چنین

□ پرونده های قتل های محفلی کرمان که در نوع خود از پرونده های پُر سر و صدا و از طرفی موجب خوف و خشتش در استان کرمان شده بود، سرنوشتی مختص به خود پیدا کرد. نخست در تاریخ ۸۱/۱/۲۸ خانمی به نام عشرت خدابخش زاده از مفقودشدن دختر خود که فارغ التحصیل رشته هی حقوق بود، به کلانتری ۱۱ کرمان خبر داد و اعلام می کند، دخترش شهره نیک پور از مورخه ۸۱/۱/۲۷ به اتفاق نامزدش مهندس محدرضا نژادملایری از منزل خارج و تاکنون مراجعت نکرده اند تا تاریخ ۸۱/۹/۱۳ یعنی ۱۵ روز بعد که مامورین کلانتری ۲۳ جوبار کرمان گزارشی مبنی بر کشف جسد مردی که حیوانات وحشی تمام بالاتنه و شکم و اعضای داخل شکم تا گردن و صورت او را خورده اند. دو روز بعد اتومبیل پزو ۴۰۵ آقای مهندس نژادملایری در شمال کرمان پیدا می شود که کاملاً سوخته و حتاً موتور آن ذوب شده بود. چهار روز بعد از کشف جسد مردی که حیوانات او را خورده بودند، باز هم در حوزه هی کلانتری جوبار در چند متری جسد سابق الذکر جسدی پیدا کردند که تنها پaha و دست های وی باقی مانده بود و از لباس های او به جنسیت زن بودن او پی بردن. پرونده بی در شعبه هی نهم دادگاه عمومی کرمان تشکیل و آقای امیری تبار مسوول رسیدگی به پرونده شدند. پرونده بی که هیچ سرنخی ندارد و معلوم می شود قاتل یا قاتلین حرمه بی و در کار خود خبره می باشند. زیرا اجساد در جنوب کرمان و ماشین در شمال کرمان به فالصله هی چندین کیلومتر کشف می شود و حمل دو جسد با همه هی کنترل انتظامی جاده ها از شمال به جنوب شهر باید به نحوی سازمان یافته، صورت گرفته باشد. سوابق تلفن همراه مقتولین اخذ و معلوم می شود، تلفن مرحوم نژادملایری فعال است و با تحقیق مشخص می شود تلفن در اختیار فردی است که تلفن را از سرباز وظیفه بی در بخش کنترل و فرماندهی نیروی انتظامی استان کرمان خریداری کرده است، پرینت تلفن ثابت منزل و محل کار سرباز وظیفه و تماس های متعدد از طریق تلفن همراه مرحوم نژادملایری و تلفن خانم دیگر که بعداً به قتل وی نیز اعتراف شده باعث می شود سرباز وظیفه به قتل اعتراف نماید. سرانجام با تحقیقات دقیق و علمی، اعضای بسیج پایگاه مقاومت بسیج معروف به پایگاه مولا که ۶ نفر می باشند دستگیر و به قتل حداقل

استدلال می‌کند... موکلین عضو فعال بسیج، سیاه پاسداران، پست‌های فرمانده و جانشین فرماندهی پایگاه مقاومت شهید علی اصغر مولا در مسجد آغا غلام علی واقع در حاشیه‌ی میدان ارگ کرمان مشغول فعالیت بوده اند و دارای کارت شناسایی و احکام ماموریت معتبر و ممکن به مهر ناحیه‌ی مقاومت بسیج می‌باشند، به انگیزه‌ی مبارزه با مفاسد اجتماعی با استفاده از امکانات بسیج از جمله بی‌سیم، دستبند، اتومبیل و محل پایگاه، اقدام به دستگیری متخلفین از جمله مقتولین نموده و پس از تحقیقات کامل و نامید شدن از اصلاح (به زعم خود) گناهکاری آنان مسجل و مهدورالدم بودنشان ثابت، اقدام به قتل آنان می‌نمایند. (ص ۱۷ رأی شعبه‌ی نهم). با نگاهی به نحوه‌ی دستگیری، بازجویی، استخاره و سپس کشتن افراد به شرح منعکس در صفحات ۲۶۰ - ۲۵۸ پرونده بیینم آیا این مدعاون امر به معروف و نهی از منکر حداقل به طریقه‌ای که ظاهراً سخترانی یکی از علمای حوزه‌ی علمیه‌ی قم راهنمای آنان بوده است، عمل کرده‌اند؟

یکی از متهمین در شرح واقعه‌ی دستگیری و کشتن دو زوج جوان کرماتی مهندس محدرضا نژادملایری و خانم شهره نیکپور به دادگاه اعلام می‌کند:

... در یکی از شب‌های ماه مبارک رمضان... به من زنگ زد گفت: بیا کارت دارم، رفتم، گفت، عامل اصلی فروش مشروبات الکلی در کرمان را شناسایی نموده‌ایم. گفتم: چه گونه؟ گفت: از طریق بجهه‌های فجر، بیا او را دستگیر کنیم. گفتم: چه گونه او را دستگیر کنیم؟ گفت: از طریق زهرابا او تماش گرفتم و به بهانه‌ی دوستی و داشتن مجلس پارتی از او خواستم که دو کارتمن مشروبات الکلی برایمان بیاورد. گفت: کجا قرار گذاشتی؟ گفت: کنار پارک نشاط، آن جا رفتیم، هادی یزدان فر (فردی که پا زد از اما استخاره در مورد کشتن بد آمد) امده با زهرا شروع به قدم زدن نمود، در همین حال... به سمت آن‌ها دید. بجهه‌های دیگر را صدا زد. همگی دور هادی را گرفتند و شروع به زدن او کردند، یک پژو که مقتول در آن بود با سرعت آمد کنار بجهه‌ها... با نانچیکوئی که در دست داشت به شیشه کوبید، شیشه جلوی آن را شکست محدرضا نژادملایری و خانم شهره نیکپور سرنوشتینان پژو را دستگیر کرده به پایگاه آوردیم، آن جا گفت این‌ها همان اصل کاری‌ها هستند. باید آن‌ها را نابود کنیم. گفتیم (صفحات ۱۸ و ۱۹ رأی شعبه‌ی نهم) که بعد از دستگیری یکی از متهمین با تسبیح استخاره، می‌گرفته و اگر عدد ۶ که به گفته‌ی ایشان - تعجیل در عمل - است می‌آمد، کمترین شبهه‌یی در کشتن افراد نداشته و اگر غیر از این عدد استخاره می‌آمد، فرد دستگیر شده از هر اتهامی که به او منسوب می‌شد، به زعم این گروه تبرئه می‌شد. زمانی که وکلای متهمین برای اولین بار واژه‌ی مهدورالدم و به تبع آن تصره‌ی ذیل ماده ۲۹۵ قانون آئین دادرسی کیفری را مورد استفاده قرار دادند. عنوانی که حتاً متهمین قادر به اذای صحیح واژه نبودند، شبهه‌ی نهم دادگاه عمومی کرمان استدلایلی قوی مطرح کرد که با تأسیف در هیاهوی پرونده گم شد. برای ثبت این استدلال و دکترین حقوقی عین استدلال را از متن رأی ذیل صفحه‌ی ۲۸ می‌آوریم.

رسیدگی به این پرونده به شعبه‌ی دیگر دادگاه عمومی کرمان

حدود ۴ تا ۵ دقیقه وقت نیاز دارد.

-۲- مکانی که مقتولین در آن با خفگی به قتل رسیده‌اند، حوض آبی است با عمق تقریبی نیم متر آب، بالنتیجه با عنایت به مقدار آب در حوض مسلم است به صرف انداختن، خفگی و در نتیجه‌ی مرگی حادث نمی‌شود. چنان‌چه اگر فرد پرت شد داخل چنین آبی، رها شد می‌تواند خود را نجات دهد، حتاً با یک نشستن (منظور نشستن فرد دیگری است بر پشت فرد) اگر چه دست او هم بسته باشد، با این توضیح مشخص می‌شود که عمل مادی قتل در چنین وضعیتی فشار و نگه‌داشتن مجذب علیه یا علیها در زیر آب است. آن‌هم در مدتی که (۴ تا ۵ دقیقه) رسیدن اکسیژن را مختلط و موجب مرگ شود. با این وصف مسلم می‌شود که هر کدام از قاتلین که در نگه‌داشتن متهم در زیر آب تا حصول خفگی و مرگ نقش داشته‌اند، به عنوان مشارکت قابل مجازات بوده، ولی نسبت به کسی که در انداختن مجذب علیه یا علیها در آب نشست داشته و یا حضور چند ثانیه‌ی در آب به طوری که مقتول حیات داشته و دست و پا می‌زده است، می‌تواند مصداقی از معاونت در قتل به عنوان تسهیل‌کننده وقوع آن باشد.

... متأسفانه دادگاه محترم شعبه‌ی ۱۰۲ به این مهم توجه ننموده است که دست و پای مقتولین از پشت بسته بوده و آن چنان با سر به داخل حوض آب پرت شده‌اند که پزشکی قانونی از شکستگی جمجمه بر اثر ضربات متعدد یاد کرده است، حال این که در طول پرونده هیچ‌گاه متهمین از ضرب و شتم مقتولین یاد نکرده‌اند و حتاً احد از متهمین اقرار نموده است:

چون خیال من راحت بود که ملايري نمی‌تواند بلند شود کاری بکند، از آب خارج شدم چون حرکات او شبهی جان‌کنند آخرش بود بعد از آن به اتفاق ... جنازه او را از آب ببرون آوردم (ص ۱۳ رأی شعبه‌ی نهم). تا این‌جای رسیدگی به پرونده، اولیای دم سه نفر از مقتولین اعلام گذشتند و تنها اولیای دم مهندس ملايري نژاد (موکل آقای ریاحی) و اولیای دم خانم شهره نیک پور (موکل آقای احمدی) تاکنون اعلام گذشتند نموده‌اند و شعبه‌ی ۱۰۲ کرمان با استدلال بالا که همه در تمام مدت ۴ تا ۵ دقیقه در استخراج آب نبوده‌اند، تنها یک نفر که تا پایان مرگ این زوج جوان در آب باقی‌مانده است را مستحق قصاص و مابقی را از قصاص عدول شده بود، مورد اعتراض خانواده و کلای این زوج جوان واقع و مجدداً پرونده به شعبه‌ی ۳۱ دیوان عالی کشور ارسال شد.

آن‌چه تاکنون نوشته شد، در واقع بیان سیر رفت و برگشت پرونده و تفاوت استدلال دادگاه و دیوان عالی کشور و در نهایت استدلال جدید شعبه‌ی آخر یعنی شعبه‌ی ۱۰۲ دادگاه عمومی جزایی کرمان می‌باشد. شعبه‌ی دیوان عالی کشور در دو نوبت اولیه رسیدگی ماهیتاً راجع به مهدورالدم و در نهایت تفسیر اعضا شعبه از تبصره‌ی ذیل ماده ۲۹۵ به صراحت نداشتند تا این که در تاریخ ۸۴/۸/۱۱ هیأت شعبه‌ی ۳۱ دیوان عالی کشور به تصدی حجت‌الاسلام حاج محمد سلیمانی و آقای دکتر رضا فرج‌الهی باب جدیدی را در خصوص مهدورالدم بودن مقتول و مجازات قاتل باز نمودند که متأسفانه اگر این استدلال پذیرفته شود، دست افراد مختلفی برای کشتن به ادعای مهدورالدم بودن باز می‌شود. اگر

ارجاع و آقای عبدالرضا برویزی ریاست محترم شعبه‌ی ۱۰ مسؤول رسیدگی مجدد پرونده شدند و بعد از چندین جلسه رسیدگی سرانجام رأی جدیدی با تکیه بر رفع نواقص (اگر ایرادات دیوان را نقص بدانیم) صادر شد و باز هم تکیه بر همان استدلالات شعبه‌ی نهم رأی بر قصاص متهمین صادر شد. از این رأی هم درخواست تجدیدنظر شد و شعبه‌ی ۳۱ دیوان کشور در واقع و حسب رویه‌ی فعلی حاکم بر نحوه‌ی رسیدگی مواجه با اصرار دو شعبه‌ی این رأی تالی و هم عرض با یک استدلال در مقابل خود شد و به اعتقاد اکثریت صاحب‌نظران حقوقی باید پرونده به هیات عمومی اصراری دیوان عالی کشور ارجاع می‌شد که با تاسف به شعبه‌ی دیگر هم عرض در کرمان ارسال شد و در این تاریخ بود که دادسراه‌ها در استان کرمان احیاء شدند. شعبه‌ی ۱۰۲ دادگاه عمومی جزایی مسؤول رسیدگی به پرونده شد و این بار قاضی دوست‌علی که در ضمن پست معاونت دادگستری استان کرمان را دارند با ابلاغ ویژه مسئول رسیدگی به پرونده شدند و چون در طول دادرسی، اولیاء دم سه نفر از مقتولین رضایت داده بودند، شعبه‌ی ۱۰۲ این بار شیوه‌ی رسیدگی را به کلی تغییر داده و از ورود به مبحث مهدورالدم بودن فالصه گرفت و به جهات دیگر یعنی میزان مشارکت متهمین در قتل افراد پرداخته و به مبحث مشارکت و یا معاونت هر کدام از متهمین در باب چه گونه خفگی در آب و نقش هر کدام از متهمین در این رابطه پرداخته است و در مورد خفگی در آب چنین رأی داده است.

۱- در ثانیه‌های اولی خفگی در آب اتفاق نمی‌افتد، بلکه به

یادی از دکتر محمدحسین علی‌آبادی

۱- زنده‌یاد استاد دکتر محمدحسین علی‌آبادی، در سال تحصیلی ۱۳۴۶-۱۳۴۵ در دانشکده حقوق دانشگاه تهران به ما «تاریخ حقوق» درس می‌داد. کلاس درس او، پُرفیض بود و فقط به درس «تاریخ حقوق» محدود نمی‌شد، بلکه به دانشجویان آگاهی‌های ادبی، حقوقی و اجتماعی می‌داد.

۲- دکتر علی‌آبادی (متولد ۱۲۸۸ تهران)، تحصیلات ابتدایی را در دبستان شرف، متوسطه را در دارالفنون و عالی را در «مدرسه‌ی حقوق و علوم سیاسی» گذرانید و سپس همراه «محصلین اعزامی» به فرانسه رفت و با اخذ دکترای حقوق از پاریس به قضاوت و سپس نزدیک چهل سال به تدریس حقوق پرداخت.

۳- دکتر علی‌آبادی در زمان زمامداری زنده‌یاد دکتر محمد مصدق، «معاون اداری و قضایی کابینه»‌ی او بود و در این سمت خدمتی کرده بود. اما پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ به انتصاب نشد. او هم لاقل در حوزه‌ی دانشکده حقوق و سر کلاس درس - به خلاف بعضی دیگر از استادان ما - هیچ به روی خودش نمی‌آورد که با نهضت ملی ایران میانه‌ی داشته باشد.

۴- دکتر علی‌آبادی به دنیا و ماقبیها اعانت بود و از او پس از کودتا برای جلب منفعت و دفع ضرر، حرکت عینی دیده نشد. به عکس، من از دکتر علی‌یقی کنی شنیدم که دکتر محمدحسین علی‌آبادی، «گذشت»‌ی در مادیات کرده بود که هیچ عارف بزرگی با این بلندنظری به دنیا و دنیاوی نمی‌نگرد.

۵- دکتر علی‌آبادی شاعر موققی بود. او معروف ترین شعر خود، «نامه به مادر» را وقتی در فرانسه مشغول تحصیل بوده است، ساخته:

ای نگهدار من و سرور من

ای خداوند من! ای مادر من!

ای تو را بهره ز من غم خواری

ای پرستار شب بیماری

ای که از عشق شد آب و گل تو

ای که جان باد فدای دل تو

نامهات آمد و گریانم کردم

گله‌های تو پریشانم کرد

شعر معروف دیگر او «خاکستر» نام دارد:

بنگر آن حوری سیاه و سفید نه همه پاک جسم او نه پلید ساخته در وجود خویش پدید نیمه‌ی یأس و نیمه‌ی امید آتش او را قرین و هم‌بستر همسر خاک و نام خاکستر خاکستر خطاب به آتش از گذشته‌ی خودش سخن می‌گوید که روزی درختی تناؤر بوده و مردی روستایی با راره و تبریزه جان او افتداده او را پریده و ذغال کرده، سپس آتش و حالا خاکستر شده است.

۶- اثرات مکتوب دکتر علی‌آبادی، یکی کتاب علل شکست جامعه‌ی ملل است و دیگری «جزوه‌ی» تاریخ حقوق اش.

ثابت شد که فرد مهدورالدم است از قصاص و دیه معاف می‌شود و اگر مهدورالدم بودن به اثبات نرسید، قاتل تنها محکوم به پرداخت دیه خواهد شد. اگر این شیوه در جامعه رایج شود هر کس مدعی خواهد شد که فرد کشته شده به باور او - مهدورالدم - بوده استه حال بیشتر متصور نیست: یا دادگاه می‌پذیرد که مقتول مهدورالدم است که در این صورت دیه و قصاص ساقط می‌شود و اگر نهیزیرفت قصاص ساقط و تنها مکلف به پرداخت دیه خواهد بود. در این صورت حکومت قانون، استقلال قوه‌ی قضایی و اصلًا شان نزول وجود دادگاه برای رسیدگی زیر سوال می‌رود، خصوصاً در کشوری که قوانین آن اسلامی و قضات محاکم منصوب از ناحیه‌ی مجتهد جامع الشرایط می‌باشند و ریاست محترم قوه‌ی قضاییه خود مجتهد و منصوب از ناحیه‌ی رهبری هستند.

با شرح بالا از سیر پرونده‌ی قتل‌های محفلی کرمان بدون هیچ گونه برداشت یا تفسیری عین رأی هیات محترم شعبه‌ی ۳۱ دیوان عالی کشور که پس از تقض رأی شعبه‌ی ۱۰۲ دادگاه عمومی چزانی کرمان در سومین دفعه ارجاع پرونده به این شعبه نقل می‌شود با این قید که رأی محکومیت به جیس ۵ نفر از متهمین تقض و در مورد متهم ردیف ششم به علت غیرمتفاوت بودن رأی با رأی قبلی اتخاذ تصمیم به بعد از اعاده‌ی پرونده شده، یعنی شعبه‌ی محترم ۳۱ دیوان عالی کشور باز هم اعتقادی به ارجاع پرونده به هیأت عمومی اصراری ندارد و مجددًا خود را صالح به اظهارانظر بعد از رسیدگی دادگاه جدید می‌داند، عیناً رأی نقل می‌شود.

بسمه تعالیٰ

اولاً متهمان به اعتقاد مهدورالدم بودن قربانیان که مستدلاً در جلسات دادگاه آن را تبیین کرده‌اند، مرتکب قتل شده‌اند و آن‌چه که در بند ۲ ماده ۲۹۵ نیاز به اثبات دارد، مهدورالدم بودن است که تو صورت اثبات مرتکب از قصاص و دیه معاف خواهد شد و اعتقاد به آن نیاز به اثبات ندارد و برای تائید این نظر عین عبارت حضرت امام خمینی رضوان الله تعالى در جلد دوم تحریر الوسیله ص ۵۵۴ مساله‌ی ۶ القول فی اقسام القتل را که بند ۲ ماده‌ی مرقوم از آن اخذ شده است نقل می‌نماید: «که می‌فرماید یلحق بشیه‌الحمد لو قتل شخصاً، به اعتقاد گونه مهدورالدم او به اعتقاد قصاص، فیان الخلافه... ملاحظه می‌شود که بان اخلاف به مهدورالدم بودن یا می‌ستحق قصاص بودن، برمی‌گردد و اعتقاد لازم نیست» اثبات شود زیرا امری قلبی است و عدم رابطه خصوصت بین متهمان و مقتولان و یا انگیزه‌ی دیگری غیر از دفع فساد ادعایی موبید این اعتقاد است. به علاوه با توجه به این که دادگاه به علت انتفاعی قصاص در مورد ردیف‌های اول تا پنجم حکم به مجازات تعزیری داده و با حکم دادگاه قبلی که قصاص نفس بود، متفاوت است از طرفی شرکت در قتل و معاونت در آن اعمال غیرمختلف هستند که طبق فرماز دوم ماده ۴۷ قانون اسلامی مستوجب یک مجازات تعزیری‌اند. در حالی که دادگاه دو مجازات برای ردیف‌های اول، دوم، چهارم و پنجم تعیین کرده است، لذا دادنامه تجدیدنظر خواسته را در مورد متهمان ردیف‌های ۱ تا ۵ تقض و رسیدگی به شعبه‌ی دیگر دادگاه عمومی کرمان محول می‌شود. در مورد ردیف ششم به غلت غیر متفاوت بودن با رأی قبلی اتخاذ تصمیم به بعد از اعاده‌ی پرونده موقول می‌شود.